

Örülök, hogy a Sárospataki Képtár segítheti a hallgatókat, az egyetemet, s a tantárgypedagógiában benne foglaltatott műelemzést, művészettörténetet ezen műalkotások által szemléletesebbé teheti Önöknek. Sok kincs van a Képtárban: 18. századi német, francia mesterektől grafikák, egészen a kortárs, avantgárd mozgalmat képviselő művészekig. Vannak olyan alkotók, akiknek a londoni Tate-ban, a Metropolitan Museum-ban, a Nemzeti Galériában és itt, Sárospatakon, a Képtárban találhatók meg alkotásai.

Leendő pedagógusként arra kérem Önöket, fedezzék fel ezeket a kincseket és mutassák majd meg az Önökre bízott gyermekeknek. Szeretnénk meg velük ezáltal a képzőművészetet. Jómagam, amikor lehetőség adódott rá, mindig elvittem az osztályomat kiállításra, múzeumba. Nagyon sokan velem voltak először kiállításon, és élőben, kézzel foghatóan láttak műalkotásokat. Csodálatos volt látni, hogy már az első osztályos gyerekek milyen kíváncsian tekintenek egy-egy képre. Milyen apró részleteket vesznek észre, s ugyanaz a kép más-más gondolatokat ébreszt bennük. Gyönyörűen meg tudták fogalmazni, hogy egy-egy kép miért tetszik nekik. Erre a kiállításra tudatosan választottunk négy tematikus képet: egy tájképet, egy csendéletet, egy portrét és egy absztrakt alkotást.

A tájképet id. Bertha Zoltán festette. Ő Sárospatakon végzett nyelv- és irodalomtanárként. Idős korában a festészet lett a hobbija. A pataki tájak, hegyek, a Bodrog-part ihlette meg. Ebből a korszakából választottuk a Pataki utca című képet. A művész remekül tolmácsolta a város hangulatát, az őszi meleg, borongós színeket, a fényeket és ködös árnyékokat. Ilyenkor elgondolkozhatunk, hogy a tájkép előttünk egy valós jelenet, vagy a művész pillanatnyi lelkiállapotát is tükrözi.

Csendéletként Bartl József Munkácsy-díjas festő képét választottuk. A csendélet mellett tájképek, enteriőrök, portrék, grafikák jellemzik festészetét. Ezen belül a hangszeres, trombitás, hegedűs csendéletek emelkednek ki. Feszés szerkezetű, színgazdag, vidám hangulatú képén szülőhelye tárgyi, hangulati emlékeit festi meg: a hokedlit, a téglapadlót, a vászonterítőt. Mindezt a hangulatot visszaadják a meleg, barnás-vöröses, természetes földszínek.

A portrét Ircsik József Terus néni című alkotásán keresztül szemléltetjük. A művészre elsősorban a városépítészeti ábrázolás, a geometrikus rendszerben való gondolkodás jellemző. Ezért is ritka tőle ez a portré. De itt is megfigyelhető egyéni stílusa, a tiszta színsíkok, az erőteljes, sötét színvilág, a puritán, redukált megformálás. Talán azért, mert sokat foglalkozott az elmúlás gondolatával, a nemlét problémájával.

Az utolsó festményt sem véletlenül választottuk. Domján József magyar származású, majd Amerikában élő világhírű, Munkácsy- és Kossuth-díjas grafikusművész. A színes fametszetek jellemzik életművét, melynek nagy részét a Sárospataki Képtárnak adományozta. Grafikái rendkívül dekoratívak, gazdag motívumkinccsel dolgozik. Mi mégis egy absztrakt képet mutatunk tőle. Bár sosem tagadta meg a figurális ábrázolást, de kísérletezett a hangulatok, érzelmek megfogalmazására absztrakt ábrázolásmóddal. Ehhez a pasztellt és az olajfestéket használta eszközként. Képcímei is sokatmondóak: Képzület, Agónia, Káprázat, Fantázia... Ezeket spirituális festményekként tartotta számon. Az ilyen absztrakt képek szemlélésénél, bemutatásánál a gondolatasszociációt érdemes átbeszélni: kinek mi jut róla az eszébe, mit lát benne.

Arra buzdítom a hallgatókat, hogy ha majd osztályuk lesz, használják ki a lehetőséget, s hozzák szem- és kézközbe a gyerekekhez a műtárgyakat. Ezáltal formálják látásmódjukat.